

כניסת שבת: 19:26

יציאת השבת: 20:34

לדעת ר"ת: 21:03

אורי וישעי

המולד יהיה בליל חמישי 0:29 וששה חלקים, ר"ח מנחם אב ביום השישי

הכרזת ראש חודש מנחם אב

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרון הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א
 עורך: אלון ארביב ס"ט הערות ניתן לשגר לת"ד 613 נתניה-050-4136465 או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

עמרת פז

נאמר בפרשתנו אודות ירושת בנות צלפחד: "נתן נתן להם אחזה נחלה" (כ"ז, ז) ולכאורה יקשה לנו, והרי תורתנו הקדושה היתה צריכה לכתוב "נתן נתן להן" בלשון נקבה, כי הזכירו רק את הבנות?

מצינו תירוץ בתוספות (בבא-בתרא קט"ו) שבמקום שאשה יורשת כזכר מדבר עליה הכתוב בלשון זכר. הרי ממילא, מכיון שציוה כאן ה' יתברך לתת להן נחלה כאילו הן זכרים, מדבר עליהן בלשון זכר - "להם".

וידוע ע"פ המדרש דרש הפסוק בתהלים: "משפטי ה' אמת צדקו יחדו" - זה בנות צלפחד. וכאן צריכים לשאול מה הכוונה שבדבר? חז"ל ביארו שהיו בנות צלפחד טענו: אם אנו כבנים - יש לתת לנו נחלה, ואם אין אנו כבנים - תתייבם אמנו. במה דברים אמורים, אלא אם נאמר שאפילו אח צעיר חייב לייבם את אשת אחיו הגדול שמת בלי בנים, אבל אם דין ייבום אינו חל אלא על בכור האחים בלבד, הרי אין טענתן טענה מכיון שצלפחד היה הבכור באחים.

ובאמת הדין הוא שאפילו על אחים צעירים חל דין יבום, והראיה לכך מזה שנצטרכה תורה למעט "אשת אחיו שלא היה בעולמו" - היינו, אח שנולד אחרי מות אחיו, שאסור עליו לייבם את אשר אחיו, אף-על-פי שבין כך ובין כך צעיר הוא ממנו - הרי עלינו להסיק איפוא כי אפילו על אח צעיר חל דין יבום.

ודין זה, שאסור לייבם אשת אח שלא היה בעולמו, דרשו חכמינו מן הכתוב: "כי ישבו שניהם יחדיו" - היינו, רק כאשר ישבו יחדיו.

יוצא אם כך, כי הודות למלה "יחדיו" - שבאה למעט אשת אח שלא היה בעולמו ואשר ממנה למדנו כי דין יבום חל אפילו על אח צעיר - הוצדקה טענתן של בנות צלפחד: "אם אין אנו כבנים - תתייבם אמנו", והשם-יתברך אישר את דרישתן ואמר: "כן בנות צלפחד דוברות".

זוהי איפוא הכוונה שבמדרש: "משפטי ה' אמת צדקו יחדיו" - זה בנות צלפחד - מן המלה "יחדיו" אנו למדים כי משפט ה' בבנות צלפחד היה צודק ואמיתי, לפי שטענתן היתה צודקת.

"בקנאו את קנאתי בתוכם" (כ"ה, י"א)

על-ידי זה שקינא פנחס את קנאת ה והרג את זמרי, החדיר ללב כל ישראל - "בתוכם" - את מידת הקנאות, שלא יוכלו לסבול בקרבם עוברי-עבירה.
אף-על-פי שהוא היה כה עז וחריף, מקנא קנאת ה', בכל-זאת נשאר "בתוכם" - מעורב עם כל ישראל ולא התבדל מהם.

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" (כ"ה, יב)

בדין הוא שיטול שכרו (מדרש).

רש"י אומר, שהיו השבטים מבזים אותו על אשר הוא מזרעו של יתרו, ולכן בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. וקשה, הלא ייחוסו זה אינו מבטל את העובדה שהוא היה מזרעו של יתרו?
זהו שאמר הכתוב: "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" - אפילו לפי דברכם, שהו מזרעו של יתרו, אולם הלא הוא "השיב את חמתי מעל בני ישראל" ועשה איפוא "עובדא דאהרן", ועל-ידי-זה הוא נקרא "בן אהרן הכהן" וממילא ראוי הוא לברכתו של אהרן: "הנני נותן לו את בריתי שלום".
היינו: "בדין הוא שיטול שכרו" - שכר זה, ברכת השלום, בדין מגיע לו, לפי שעשה "עובדא דאהרן".

אף-על-פי שהקנאות הינה לכאורה היפוכו של השלום ונראית היא כמחלוקת, בכל-זאת אמרה תורה כי קנאות אמיתית וכשרה מביאה דוקא לידי שלום.

"תחת אשר קנא לאלהיו" (כ"ה, י"ג)

דרכו של כל חוטא, להתלות בזולת ולומר: "ההוא גם כן עשה כך".

לפיכך הכריז השם-יתברך את עשרת הדברות בלשון יחיד, כדי שיהא דומה על כל אחד ואחד מישראל, כאילו ניתנה התורה לו בלבד ואין לו להשגיח באחרים.

והנה, פנחס בודאי עשוי היה להשגיח במשה ואהרן ושבעים הזקנים ולומר: אם הם מחשים ואינם נקפים אצבע, למה לי איפוא להיות ירא-שמים יותר מהם? - ובכל-זאת לא התחשב בכך, כי אם עשה את אשר מצא לנחוץ לעשות לכבוד השם-יתברך - לפיכך נאמר: "אשר קנא לאלוקיו" - דומה היה עליו באותה שעה כאילו רק אלוקיו שלו הוא וחובה מוטלת עליו לקנא לכבודו, אף כי איש אינו עושה זאת.

דברי התורה לרפואת ידידינו היקר, רב פעלים לתורה ולתעודה

הר' דני (דניאל) בן יולנדה בתוך שאר חולי עמך בית ישראל

שבת היא מלזעוק ורפואה וישועה קרובה לבוא

הליכות מלכי

איסור תספורת

כתב הרמ"א (ש"ע סי' תקנא סע' ד) שמנהג האשכנזים שלא להסתפר ולהתגלח, מיום שבעה עשר בתמוז ועד יום עשירי באב, משום מנהג אבלות בכל ימי בין המצרים, אולם הספרדים ובני עדות המזרח לא נהגו בזה, אלא כעיקר תקנת רבותינו התנאים שגזרו שבשבוע שחל בו תשעה באב אסור מלספר ולכבס, וכן פסק הרמב"ם ומרן השלחן ערוך.

ולענין תספורת לנשים בימים אלו, דבר זה תלוי במחלוקת הפוסקים לענין אשה שאבלה על אחד מקרובה, שלאיש אסור להסתפר בשלשים יום של האבלות, ואילו לגבי אשה, פסק מרן השולחן ערוך שמוותרת בתספורת תוך שלשים יום, והרמ"א חולק וסובר שגם על האשה חל איסור תספורת שלשים יום, וכן הוא מנהג האשכנזים, (הובא באגרות משה)

ומכל מקום הספרדים שקבלנו עליהם את הוראות מרן השלחן ערוך, נוקטים להקל בזה, ויכולות הנשים להסתפר אף בשבוע שחל בו תשעה באב.

דיני ריקודים

אסור לעשות ריקודים ומחולות בימים שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, ואפילו בלא כלי נגינה.

וכל זה הוא אפילו בריקודים המתנהלים על פי ההלכה, ומנהגי הצניעות המקודשים לעם ישראל, אנשים לבד ונשים לבד, במחיצה מפסקת שאינם רואים אלו את אלו, אבל ריקודים מעורבים אנשים ונשים יחדיו, אסורים בהחלט באיסור חמור בכל ימות השנה.

שמיעת כלי נגינה

במשנה במסכת סוטה (מח.). שנינו, משבטלה סנהדרין בטל השיר בבתי משתאות שנאמר (ישעיה) "בשיר לא ישתו יין". ובגמרא הביאו סמך לקשר שבין בטול הסנהדרין לאיסור שירה בבתי משתאות, מן הפסוק במגילת איכה "זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם". והסבירו בתלמוד ירושלמי, אמר רב חסדא, בראשונה היתה אימת סנהדרין עליהם, ולא היו אומרים דברי נבלה בשיר, אבל עכשיו שאין אימת סנהדרין עליהם הם אומרים דברי נבלה בשיר.

והנה לענין שמיעת שירים אף בכלי זמר, דרך רדיו וכדומה, כבר האריכו בזה חכמי הדורות האחרונים, ופסקו שהמקל בזה יש לו על מה שיסמוך, וכן פסק מרן הרב עובדיה יוסף שליט"א, משום שעל שמיעה דרך רדיו לא חלה גזירת רבותינו, ומטעמים נוספים שיבוארו אם ירצה ה' בעתיד.

קומי אורי- סיפור לשבת

פעמים אנו רואים לכאורה עוול תחת השמש. צדיק מבקש פיסת לחם לשובר רעבונו ובגד לכסות מערומיו, והשאלה נשאלת היד ה' תקצר להעניק גם לו שלא יצטרך עזרת הזולת?

משל לגביר אחד שהיה לו בן יחיד צעיר לימים, בן חכם ונבון. פעם אחת חלה הבן במחלה קשה ואנושה והגביר היה מוכרח לאסוף חוות דעת רפואית מרופאים מומחים גדולים, ביניהם היה פרופסור גדול שהמציא תרופה למחלת בנו יחידו להצילו מרדת שחת. כאשר הוטב מעט לחולה קרא הפרופסור לאב והזהיר אותו לשמור מאוד שלא לקרב לבן ולהאכילו מאכלים מסוימים כי אם יאכל אותם מאכלים ייפול שוב פעם באותה מחלה ואז יהיה קשה מאוד מאוד לרפואתו, ויהיה בסכנת חיים. כאשר שמע האב דברי הפרופסור שנחוץ להשגיח על בנו מאוד תקופה של כמה חודשים, עזב את עסקיו ומסרם למשרתו והאב נשאר יושב בביתו לפקח על בנו.

כשעברו שבועות אחדים וראה כי הוטב בריאותו של הבן ועסקיו מתדלדלים מיום ליום, קרא לרעייתו והזהיר אותה על שמירת בריאותו של הבן שלא תסיר עיניה לשמרו ככל אשר ציוה הפרופסור.

יום אחד, בעת סעודת הצהריים, נכנס הבן באמצע הסעודה, נכנס הבן וראה שאימו אוכלת בשר שמן וצלוי, נכנס הריח לאפו והפציר בחזקה באימו לתת לו בשר כזה. בתחילה לא רצתה כי פחדה פן תזיק לבריאותו, אולם כאשר הפציר בה מאוד, נעתרה להפצרתו ונתנה לו לטעות מהאוכל. כאשר כילה לאכול את מעט הבשר נפל עוד הפעם בחוליו כבראשונה. כאשר ראתה האם כי החום עלה מאוד שלחה לקרוא לאב, והאב תיכף הזעיק את הפרופסור. כשהגיע הפרופסור תיכף זיהה על פני החולה שמדובר באותה מחלה. צעק הפרופסור: מה עשיתם לו כי נפל שוב למחלתו האנושה? אל תכחידו ממני. סיפר האב לפרופסור את כל האמת. זעק הפרופסור: הוי כי איבדת את בנך, מי יודע אם אוכל להצילו כעת. התחנן האב לפרופסור שיבדוק שוב הבחנתו אולי ימצא עזר והצלה למחלת בנו. ואכן תכנסו מספר רופאים לדון במחלה ולאחר מאמצים גדולים עלה בידם בקושי גדול למצוא עוד תרופה למחלת הבן.

אז אמר הפרופסור לאב: ח"ו אם לא תשמור הפעם את בנך שלא יגע באוכל שאסור לו אפילו לטעום, אז תדע כי נפש בנך אתה קובע, כי מעתה אם ייפול בנך שוב במחלה אין בידי שום רופא להצילו ולכן היזהר מאוד. כששמע האב את דברי הפרופסור, הניח את כל עסקיו וישב בבית לפקח על הבן. פעם אחת ישב האב בסעודת צהריים עם מספר אורחים נכבדים והבן נכנס ועמד מרחוק. ביקש הבן: אבי, תן לי מעט מסעודת הצהריים ולא רצה האב לשמוע אליו. לאחר הפצרות ותחנונים נתן הבן קולו בבכי וביקש: תן לי מעט מהבשר כי רעב אנכי. קם האב והוציא מן החדר. אולם הבן נדחק ונכנס שוב פנימה לחדר והתחיל להפציר באב שיתן לו מהאוכל המוגש מעט, כשראה האב כך, נתן לבן סטירה קטנה על הלחי והוציאו מן החדר והכניסו לחדר אחר וסגר.

כשראו זאת האורחים תמהו מאוד על רוע הלב של האב, מה חטא הילד שלא נהג בדרך ארץ לבקש מאביו מה שלא נתנו בעצמו, מדוע הכלימו? ועוד הכהו על הלחי. ומה היה קורה לו נתן לו מעט מהאוכל? אבל האב יודע מרת נפשו, כי אם ח"ו ייתן לבן לטעום מן המאכלים הוא יסכן בזה את חייו. ולכן הסכים האב לסבול עלבון זרים, שיחשבוהו לאיש גס ואכזר המתאכזר על בנו יחידו. כל זה מתרצה האב הנאמן במסירותו לבנו ובלבד שיציל אותו מרדת שחת.

וזה שאמר הכתוב: "צדיק ה' בכל דרכיו" - אפילו שהקב"ה סובל עלבון שיחזיקוהו, לכאורה, שלא עושה טוב לנבראיו, בזה שאינו נותן לאדם כרצונו, גם הוא חסיד בכל מעשיו, שלולא מעשה החסידות והצדקות של הקב"ה היה מעניק לו לאדם כפי בקשתו ואז היה האדם ח"ו יוצא על ידי זה לכל מעשה רע וזדון ונופל לאבדון ח"ו. אבל משום ש "צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו" לזאת לא מילא רצון האדם.

ד"ת לע"נ הגה"צ רבי שמעון גבאי בן רחל, הגה"ק רבי נסים פרץ בן סוליקה זצ"ל
לע"נ ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל
נתרם על ידי המשפחה